

Kur'an-ı Kerim'de ismi geçen tüm peygamber efendilerimiz için inşallah salavat getirelim.

Allahümme salli ve sellim ve barik ala seyyidina Muhammedin ve ala alihî ve seyyidîna Muhammedin.

Allahümme salli ve sellim ala cemi'il-enbiyai. Ve resulike, minel evvelin ve ahirin.

Allahümme salli ala seyyidina Adem.

Allahümme salli ala seyyidina İdris.

Allahümme salli ala seyyidina Nuh.

Allahümme salli ala seyyidina Hud.

Allahümme salli ala seyyidina Salih.

Allahümme salli ala seyyidina İbrahim.

Allahümme salli ala seyyidina Lut.

Allahümme salli ala seyyidina İsmail.

Allahümme salli ala seyyidina İshak.

Allahümme salli ala seyyidina Yakub.

Allahümme salli ala seyyidina Yusuf.

Allahümme salli ala seyyidina Şuayb.

Allahümme salli ala seyyidina Eyyub.

Allahümme salli ala seyyidina Musa.

Allahümme salli ala seyyidina Harun.

Allahümme salli ala seyyidina Zülkifl.

Allahümme salli ala seyyidina Davud.

Allahümme salli ala seyyidina Süleyman.

Allahümme salli ala seyyidina İlyas.

Allahümme salli ala seyyidina Elyasa.

Allahümme salli ala seyyidina Yunus.

Allahümme salli ala seyyidina Zekeriya.

Allahümme salli ala seyyidina İsa.

Ve hatem-en nebiyyin seyyidina Muhammed.

Allahümme aktibina ve arhamna ve'c'alna min muhibbihim ve tâbi'ihim bi ihsânîn ilâ yevmîddîn.
Ve selamun alel mûrselin ve'l hamdûlillahi rabbil alemin. Amin.

Peygamberler Allah katında seçilmişlerdir. Allah Teala'nın seçkin kullarıdır ve Allah Teala'nın sadakat, ismet, cömertlik, hilim sahibi ve her türlü güzel vasıflarını kendilerinde bulunduran kişilerdir. Allah Azze ve Celle hiçbir peygamberi Kur'an-ı Kerim Azimuthan'da bize boşu boşuna anlatmamıştır. Onlar bizim kendimizi tamamlamamız için Allah-u Teala'nın bizlere birer işaretidirler. İnşallah bizler de bu işaretlere ulaşmaya niyetlendik. Rabbim niyetimiz doğrultusunda bizleri onlara ulaştırsın.

Bu akşam da inşallah Allah rızası için İsmail Aleyhisselam ve İshak Aleyhisselam'ı anlatabildiğimiz kadarınca anlatmaya gayret edeceğiz.

Kur'an-ı Kerim Azimuthan'da Bakara, Al-i İmran, Nisa, En'am, İbrahim, Meryem, Enbiya ve Sad surelerinde ismi geçen Hazreti İsmail Aleyhisselam, gönüllere sadakat ve teslimiyetin timsali olarak nakşolmuş. Onun adı dahi bir duadır. Zira İbranice kökeni "Allah iştir" manasındadır. Gerçekten de İsmail Aleyhisselam'ın hayatı, Rabbimizin duaları iştip karşılık verdiğiin canlı bir tecellisidir.

İlerleyen yaşlarına kadar evlat hasreti çeken Halilullah İbrahim Aleyhisselam, nihayet Hacer'den bir oğula kavuşmuştu. Bu kutlu bebek, İbrahim Aleyhisselam'ın gönlüne sürur, hanesine nur getirmiştir. Ne var ki daha süt emen bu evladın, İsmail Aleyhisselam'ın bir ilahi imtihan vesilesi olacağı da ezelde takdir buyurulmuştur.

Henüz bir bebek olan İsmail Aleyhisselam'ın annesi Hacer, bir gün İbrahim Aleyhisselam tarafından alınıp uzun bir yolculukla issız bir vadiye götürüldü. Bu vadi, ne ekin biten ne su akan, insanın dahi ayak basmamış çorak bir diyardı. Burası bugünkü Mekke vadisi. Yüce Allah Azze ve Celle'nin emriyle İbrahim Aleyhisselam, gözünün nuru oğlunu ve onun fedakar annesini bu tenha çölde bırakmaya hazırlanıyordu. Yanlarında yalnızca bir meşin kırbaşı ve bir torba hurma vardı.

İbrahim Aleyhisselam ağır adımlarla uzaklaşırken Hacer validemizin gönlünde de fırtınalar koptu, dayanamayarak seslendi: "Bizi burada yapayalnız bırakmanı Allah mı emretti ey İbrahim?" İbrahim Aleyhisselam mahzun bir şekilde "Evet" diye karşılık verince, annemiz Hacer teslimiyet dolu bir tevekküle sükunete erdi ve mukadder görevi idrak edip dedi ki: "Öyleyse O bizi zayı etmez, bizi korur." İşte o anda kimsesiz olan çöl, Allah'a iman ve güvenle dolu bir annenin yüreği kadar sükun buldu.

İbrahim Aleyhisselam bir tepeye varıp onları göremez olunca ellerini semaya açtı, Rabbül Alemine içli bir duayla yalvardı: **"Ey Rabbimiz! Ben neslimden bir kısmını, senin mukaddes evin (Kâbe'nin) yanında ekinsiz bir vadiye yerlestirdim. Ey Rabbimiz! Namazı dosdoğru kılmaları için (böyle yaptım). Sen de insanlardan bir kısmının gönüllerini onlara meylettir ve onları (türülü) meyvelerle rızıklandır ki şükretsinler."** (İbrahim, 37). Bu dua semaya yükselirken İsmail Aleyhisselam issız vadide annesiyle baş başa kalmıştı.

Günler günleri takip etti. Sular tükendi. Çölün kavurucu sıcaklığında İsmail Aleyhisselam susuzluktan kıvranağa başladı. Anne Hacer, yüreği evladının izdirabına dayanamadı, su aramak ümidiyle çevrede koşmaya başladı. Safa Tepesi'ne çıktı, ufka baktı, kimsecikleri göremedi. Koşarak vadide indi, Merve Tepesi'ne tırmandı, yine bir iz yoktu. Safa ile Merve Tepesi arasında yedi defa çaresizce koşup durdu. Safa ile Merve arasında anne yüreğinin feryadı yankılanıyordu. Her adımında gözyaşları kumlara düşüyordu. Bu çırplınlardan, asırlar sonra milyonlarca, milyarlarca hacının kalbinde yaşayacak bir hatırlı kalacaktı.

Tam ümitler tükenmişken, Hacer bir ses duydu. Kulak verip dinledi. Evet, bir ses. Yetişip yardım edecek biri mi vardı acaba? Ve Cibrail Aleyhisselam insan şeklinde zuhur edip İsmail Aleyhisselam'ın ayaklarını vurduğu yerde bir mucize gerçekleşti. Topraktan berrak su fışkırmaya başladı. Hacer annemiz sevinçle suyu biriktirdiği yerde havuz gibi çevreleyip kırbasını doldurmaya başladı. "Zem! Zem!" (Dur! Yavaş ak!) diyerek suyu kontrol altına aldı. Nebi-i Muhterem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz yıllar sonra bu hadise için, "Allah Azze ve Celle, İsmail Aleyhisselam'ın annesi Hacer'e rahmet eylesin, eğer zemzemi kendi haline bırakırsayıdı, bugün etrafi çevrilemeyen bir akarsu olacaktı" buyurmuştur. İşte böyle, sükut çölünü hayat pınarına çeviren zemzem kuyusu, Allah'ın çaresiz kalmış kollarına merhametinin nişanesi olarak akmaya başlamıştı.

Zemzemin varlığı kısa sürede çöl kervanlarının dikkatini çekti. Suyun bereketiyle etrafta kuşlar dolanmaya başladı. Kuş sürüsünün döndüğünü gören Cürhüm kabilesi kervanı şaşırdı. "Bu kuşlar ancak su bulunan yerde uçar. Oysa bu vadide su olmadığını biliyoruz biz" diyerek izciler gönderdiler. Geldiler gördüler ki ıssız sanılan vadi, bir ana ve yavrusuna rahmet kucağı olmuş. Gürül gürül su kaynıyor. Cürhümlüler suyun yanına indiler, Hacer validemizden müsaade isteyip bu suyun civarında konaklamak istediklerini belirttiler. Dediler ki: "Yanınızda kalmamıza izin verir misiniz?" Hacer annemiz dedi: "Evet, ancak suyun tasarrufunu bize bırakmak şartıyla." Kabile bu teklifi kabul etti. Böylece artık annemiz Hacer ve oğlu İsmail Aleyhisselam yalnız değildi. O çorak vadide kurulan gönüllere hayat verecek bir cemiyete, bir şehre temel oluyorlardı.

İsmail Aleyhisselam Cürhüm halkın içinde büyümeye başladı. Onların dilini öğrendi, ahlak ve adabını benimsedi. Kanı gibi asıl bir Arapçayla konuşmaya başladığında etrafındakiler bu yabancı asıldan gelen gence hayran kalmışlardı. Genç İsmail Aleyhisselam vakur duruşu, dürüstlüğü ve cömert tabiatıyla kabile arasında sevildi, saygıdı, hürmet gördü. Nihayet boylu poslu bir delikanlı olunca Cürhümlü bir ailennin kızıyla evlendi ve bu topraklara yerleşti. Yıllar yolları kovaladı. Hacer validemiz de emanetini Rabbine teslim etti. Evladı İsmail Aleyhisselam artık kendi evinde, kendi ailesiyle Mekke'de hayatını sürdürmekteydi.

İbrahim Aleyhisselam, İsmail Aleyhisselam'ı 3 aylık, 6 aylık sürelerde gelip ziyaret ediyordu. Onun terbiyesini bizatihî kendisi kontrol etmekteydi. İbrahim Aleyhisselam Allah'ın izniyle bir kez daha Mekke'ye, oğlunun yanına gelmeyi arzuladı. Çöl ortasında bıraktığı ciğerparesi artık büyümüştü. Vakit vuslat vaktiydi. Nihayet yolları aşip oğlunun hanesinevardı. Lakin İsmail Aleyhisselam evde yoktu. Onu karşılayan geliniydi. İbrahim Aleyhisselam, İsmail Aleyhisselam'ı sordu, kocasının nerede olduğunu öğrenince biraz bekledi. Bu esnada gelinini hal hatır sordu. Geçimleri nasıldı, onları yokladı. Genç kadın yüzünü aşip dert yanmaya başladı: "Çok zor durumdayız, yokluk ve sıkıntı içindeyiz" diye yakınarak hayat pahalılığından, durumlarından şikayet etti.

Gelininin Allah'ın nimetlerine karşı şükürden ziyade şekva (şikayet) içinde olduğunu gören İbrahim Aleyhisselam, gönlünde bir üzüntü, tefekkürle ayağa kalkarak şunu söyledi: "Kocan geldiğinde selamımı söyle ve ona kapısının eşğini değiştirmesini ilet." Sonra da oradan ayrıldı, Filistin diyarına Sare validemizin yanına döndü.

Evine dönen İsmail Aleyhisselam çadırındaki havadaki tuhaftığı sezdi ve hanımına bir yabancının uğrayıp uğramadığını sordu. Hanımı yaşlı bir amcanın geldiğini, kendisini sorduktan sonra hayat şartlarını konuşup gittiğini anlattı. İsmail Aleyhisselam "Başka bir şey söyledi mi?" diye sorunca, eşti "Evet, sana selam söyledi ve 'kapının eşğini değiştir' dememi istedi" diye cevap verdi. Bunun üzerine İsmail Aleyhisselam durumu hemen idrak etti: "O gelen benim babam İbrahim Aleyhisselam'dır. Bana seninle yolları ayırmamı öğütlemiştir, sen artık ailene dönebilirsın"

dedi. Böylece İsmail Aleyhisselam ilk hanımını, babasının hikmetli imasına uyarak boşadı. Sabır ve rıza imtihanını geçemeyen bu kadın, İbrahim Aleyhisselam gibi bir kayınpederin duasından mahrum kalarak hayatına devam etti.

Cenab-ı Hak İsmail Aleyhisselam'a kısa sürede saliha bir eş nasip etti. İbrahim Aleyhisselam seneler sonra tekrar Mekke'ye geldiğinde oğlunun yeni hanımıyla tanıştı. Bu defa İsmail Aleyhisselam evde yoktu. Gelininden kocasını beklerken hallerini hatırlarını sordu. Genç gelin saygıyla "Elhamdülillahi Rabbil Alemin" dedi. "Halimiz, vaktimiz yerindedir, her işimiz yolundadır" diyerek şükür ve memnuniyetiyle İbrahim Aleyhisselam'ı yanıtladı. "Neyle geçiniyorsunuz?" diye sorunca, "Koyunlarımız vardır, et yeriz, su içeriz, hamdüsenalar olsun, Allah'a hamd olsun" cevabını verdi.

Bu halis ve kanaatkâr gelini tanıyan İbrahim Aleyhisselam'ın yüzü güldü, veda vaktinde dedi ki: "Kocan geldiğinde selamımı söyle ve ona de ki kapının eşiğini sağlam tutmasını tembihliyorum." İsmail Aleyhisselam eve geldi, yine olanları merakla sorup hanımından öğrendi. Babasının gönderdiği selamı ve söyledişi nasihatı dinleyince tebessüm haliyle, "Bu gelen babamdır, seni evimizin direği olarak görüp benimle kalmanı istemiştir" dedi. İsmail Aleyhisselam bu saliha hanımıyla yuvasını muhafaza etti. İbrahim Aleyhisselam da bu gelinine ve evladına gönül rahatlığıyla dua ederek memleketine döndü. Bilhassa, Mekke'nin kit kanaat nimetlerine bereket niyaz etmişti.

Efendimiz Aleyhissalatu Vesselam bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyuruyor: "İbrahim Aleyhisselam'ın duası bereketiyle Mekke halkın yiyeceği ve içeceği mübarek kılınmıştır." Gerçekten de asırlardır zemzem, (Mekke'nin) hurması, eti, suyu hem gıda hem şifa kaynağı olmuştur.

Bir başka buluşmada Allah Azze ve Celle'nin takdiriyle baba ile oğul en büyük mabet vazifesinde bir araya geldiler. İbrahim Aleyhisselam Mekke'ye geldiğinde İsmail Aleyhisselam'ı zemzem civarında buldu. İsmail Aleyhisselam oklarını yontmakla meşguldü. Ona sarıldı, hasret giderdiler ve İsmail Aleyhisselam'a tebligat-ı İlahiyeyi aktardı: "Ey oğlum, Rabbim bana burada kendisi için bir beyt (ev) inşa etmemizi emretti." İsmail Aleyhisselam tereddütsüz şekilde "Öyleyse Rabbimin emrine itaat et" dedi. Bu mukaddes vazifeye canla başla iştirak edeceğini gösterdi.

Allah'ın evini, tevhidin ilk mabedini inşa etmek... İşte bu, çölün ortasında açan bir rahmet çiçeği, Adem Aleyhisselam atamızdan beri süregelen tevhid inancının mühür taşı olacaktı. Baba ile oğul derhal kolları sıvadılar. Bir yandan kerpiç kesiyor, taş taşıyor, bir yandan da temel kazıyorlardı. Kabe'nin temelleri sabır ve şükür taşlarıyla yükselmeye başladı. İsmail Aleyhisselam gençliğin çevikliğiyle dağdan taştan taş blokları getiriyor, İbrahim Aleyhisselam ise duvarları örüyüordu. Duvarlar yükseldikçe yaşı olan İbrahim Aleyhisselam yetişmemeye başladı. Bunun üzerine İsmail Aleyhisselam özel bir taş getirdi, babasını onun üzerine çıkararak duvarı örmeye devam etti. Bu taş, bugünkü Makam-ı İbrahim adıyla müminlerin ziyaret edip namaz kıldığı mübarek bir hatıra olarak bizlere kalmıştır.

Kabe tamam olana dek baba oğul gönülle çalıştılar. Dillerinde tek bir dua, kalplerinde tek bir niyet vardı. Kur'an-ı Kerim Azimüşşan'da bu dua şöyle zikrediliyor:

"İbrahim, İsmail ile o evin (Kâbe'nin) temellerini yükseltirken (şöyleden yakarıyordu): Ey Rabbimiz! Yaptığımız bu hizmeti bizden kabul buyur. Şüphesiz hakkıla işten, hakkıyla bilen ancak sensin." (Bakara, 127).

İşte bu içten duaya melekler amin dedi, semalar amin dedi. Gerçekten de Rabbimiz Halilullah İbrahim Aleyhisselam ile İsmail Aleyhisselam'ın bu samimi kulluğunu kabul buyurdu ve Kabe'yi insanlar için kıyamete dek ebedi bir mabet kıydı. Nitekim başka bir ayet-i kerimede Allah Azze ve Celle, "İbrahim ve İsmail'e: 'Tavaf edenler, ibadet maksadiyla (orada) kalanlar, rükû ve secde edenler için evimi tertemiz tutun' diye emrettik." (Bakara, 125) buyurarak, Beytullah'ı yeryüzünün huzur ve güven kaynağı kıydı.

İşte yeryüzündeki ilk mabedin inşasında İsmail Aleyhisselam babasının yanında duayla, alın teriyle ve gönül birliğiyle yer aldı. Onların getirdiği tevhid mesajı etrafında Mekke'nin kutlu şehri büyüp gelişti.

İsmail Aleyhisselam'ın önündeki belki de en çetin imtihan, henüz Kabe'nin inşasından evvel, gençlik çağında vuku buldu. Rabbül Alemin, babası İbrahim Aleyhisselam'a bir rüya ile emretti: İsmail Aleyhisselam'I kurban etmesini istemişti. Bu hadise, zahirde akılları durduracak bir imtihandı; bir baba, ciğerparesini bizzat elleriyle feda edecekti. Fakat peygamber gönülleri, emr-i ilahi karşısında teslimiyetten başka bir şey bilmezdi. Halilullah İbrahim Aleyhisselam bir an bile duraksamadı, sabah olduğuna oğluna durumu açtı. Yüreği titreyerek dedi ki: "Ey yavrum, ben rüyamda seni kurban ettiğimi gördüm. Bir düşün bu işe ne dersin?"

İsmail Aleyhisselam'ın cevabı çok netti. Kiyamete dek dillerden düşmeyecek bir teslimiyet ifadesiydi: "**Ey babacığım! Emrolunduğun şeyi yap. İnşallah beni sabredenlerden bulacaksın.**" (Saffat, 102).

Bu cevap üzerine baba oğul, kulluk imtihanını vermek üzere yola koyuldular. Biricik evladını Hakka teslim etmekte bir an tereddüt etmeyen İbrahim Aleyhisselam ve canını Rabbi uğruna feda etmeye hazır İsmail Aleyhisselam.... Bu teslimiyet karşısında sema ehli de hayrete düşmüştü. Melekler bu manzarayı görüp ağlaştılar. "Ya Rabbi" dediler, "İbrahim ne sadık bir kuldur. Onu senin uğruna ateşe attılar, gam yemedi. Şimdi öz oğlunu kurban etmesini istiyorsun, yine tereddüt etmiyor." İmtihan öyle büyütü ki, öyle çetindi ki kâinat dahi bu işe dayanamadı, sarsılıp titredi. Ancak İbrahim Aleyhisselam ile İsmail Aleyhisselam'ın kalbi teslimiyet noktasında zerre miskal sarsılmadı.

Nihayet Mina'da baba oğul bütün benlikleriyle Hakka ram oldular. Kur'an-ı Kerim Azimüşşan bunu şu şekilde tasvir ediyor: "**İkisi de (Allah'ın emrine) tam bir teslimiyet gösterip (babası) oğlunu şakağı üzerine yatırıdı.**" (Saffat, 103). O anda İbrahim Aleyhisselam'ın bıçağı evladının boğazına işlemek üzereydi ki, Rahman olan Allah'tan feryadı dindiren nida geldi: "**Ey İbrahim! Rüyayı gerçekleştirdin. İtaatini gösterdin. Biz iyilik yapanları böyle mükafatlandırırız. Şüphesiz bu apaçık bir imtihandı.**" (Saffat, 104-106). Derhal semadan Cebraiil Aleyhisselam yetişti ve İbrahim Aleyhisselam'a bedel olan o kurbanı getirdi. "**Biz büyük bir kurbanlık vererek onu kurtardık.**" (Saffat, 107) buyurdu Rabbimiz.

Böylece İsmail Aleyhisselam, Rabbi uğruna boynunu bıçağa uzatmışken ilahi rahmetle hayatı yeniden armağan edildi. Baba ile oğul bu ağır imtihanı başarıyla vermiş, başarıyla geçmiş olmanın huzuruna erdiler. Kurban Bayramının menşei olan bu hadise, Hazreti İsmail Aleyhisselam'I insanlık tarihinde sabır ve sadakatin simbolü haline getirmiştir.

İsmail Aleyhisselam ömrünün geri kalanını daima Hakk'a kullukta, sabır ve itaatte göstermiş, yaşadığı toplum içinde Allah'ın dinini tebliğ etmekle meşgul olmuştur. Kur'an-ı Kerim Azimüşşan O'nun "sözünde sadık bir insan, Resul ve Nebi" olarak övgüyle yad eder. Babasının izinde putperestlige karşı tevhid inancını yaymış, Cürhüm ve Yemen havalısındaki kabilelere Hakk'I tebliğ etmiştir. Annesi Hacer'e, babası İbrahim Aleyhisselam'a karşı gösterdiği itaat ve hürmeti,

kıssalarından alınacak en büyük ibrettir. Nitekim Allah Azze ve Celle, İsmail Aleyhisselam'ın "ailesine namazı ve zekâti emrettiğini ve Rabbinin nezdinde hoşnut edici bir kul olduğunu" bildirmektedir (Meryem, 55). O, malıyla canıyla Allah'a teslim olmuş bir abiddir.

Kur'an-ı Kerim Azimüşşan'da İsmail Aleyhisselam'ın adı sabır timsali peygamberler arasında geçer. Sad suresında 48. ayet-i kerimedede, "**İsmail'i, Elyasa'yı, Zülkifl'i de an. Hepsi de sabredenlerdendi.**" buyrulur. Yine başka ayette Rabbimiz onun adını iyilerle birlikte anar: "**İsmail'i, Elyasa'yı, Zülkifl'i de yâd et. Hepsi de hayırlı insanlar arasındaydı.**" (Sad, 48). İşte o da böylesine yüce vasıflarla Allah katında değer kazanmış bir nebiydi.

Rivayetlere göre İsmail Aleyhisselam ömrünün sonuna dek Mekke'de kaldı. Ömrü bereketli ve uzun oldu. Nesli çoğalıp Arap kabilelerine karşıtı. 137 yaşına ulaştığında vefat etti. Annesi Hacer'in yanına, Kâbe'nin bitişiğindeki Hicr mevkiine defnedildiği rivayet edilmektedir. Cenab-ı Hak onun soyunu mübarek kılmıştır. Neslinden nice kavimler ve peygamberler çıkmıştır. Bilhassa Arapların atası sayılan İbrahim Aleyhisselam, son peygamber Habibullah Hazreti Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem'in nesep silsilesinde yer almış, dedesi olmuştur.

Babası İbrahim Aleyhisselam'ın, "...bizi Müslüman kıl, zürriyetimizden sana teslim olan bir ümmet yetiştir... ve onlara içlerinden senin ayetlerini okuyacak, kitabı ve hikmeti öğretecek bir Resul gönder" (Bakara, 128-129) niyazı ve duası, İsmail Aleyhisselam'ın zürriyetiyle kabul olmuş, asırlar sonra Mekke'nin o ekinsiz vadisinden alemlere rahmet bir elçi zuhur etmiştir.

Peygamber Efendimiz Aleyhissalatu Vesselam'ın atası İsmail Aleyhisselam'ı minnet ve hürmetle yad ediyoruz. "Ben iki kurbanlığın (babam Abdullah ile İsmail Aleyhisselam'ın) oğluyum" buyurmuştur Peygamberimiz Aleyhissalatu Vesselam. Onun nübûvvet nuruna vesile olan ceddi Hazreti İsmail Aleyhisselam, böylece yalnız kendi çağrı için değil, asırlar sonra gelecek ümmetler için de manevi bir rehber ve mübarek bir köprü olmuştur.

İsmail Aleyhisselam'ın hayatı; sabrı sebat, teslimiyet ve tevekkül üzerine nakşedilmiş bir ilahi levhadır. Adeta çölün kızgın kumlarına serilen bir secde, zemzemin serin suyunda tecelli eden bir rahmettir. O, babası İbrahim Aleyhisselam ile birlikte yaktığı tevhid meşalesini bütün Arabistan'a taşmış, gönülleri putlardan arındırmış, birləmiş, İslam dininin öncü neferi olmuştur.

Kur'an-ı Kerim'de O'nun adı anıldığından müminlerin gönlüne derin bir hürmet ve muhabbet hissi dolmaktadır. Zira İsmail Aleyhisselam, Allah'ın hem kullugu hem de takdirine rıza göstermenin en güzel misalini vermiştir bizlere. O'nun hayatı, nice canların Hakk'a adanışının ilk timsalıdır. O'nun sabrı, mümin yüreklerle ilham veren bir menba gibidir. Kâbe'nin duvarlarında hala O'nun ve babasının el izi, dualarında gönül sesi bulunmaktadır. Her sene milyonlarca hacı, Safa ve Merve arasında koşarken Hacer annemizin çırpınışını ve İsmail Aleyhisselam'ın teslimiyetini hatırlar. Mina'da kurbanlar kesilirken bu büyük imtihanın hatırlasıyla gözyaşı dökerler.

İste böylesine derin bir maneviyat mirası bırakan İsmail Aleyhisselam, ismiyle müsemma bir şekilde "Allah'ın duaya icabetinin" ve "kulun teslimiyetinin" simbolü olarak ebediyan anılmaya devam edecektir.

Ne garip değil mi? En sevdiği Halilullah'a Allahu Teala evlat vermedi. Kınadılar. Sare annemizi kınadılar. Dedemiz İbrahim'i kınadılar. Her imtihandan geçti ama evlat yok. Hikmeti kendisi de bilmiyor İbrahim Aleyhissalatu Vesselam. Halbuki duası kabul edilen peygamberlerdendi. Ama evlat için gelince Allahu Teala ona evlat vermedi. Ateşe atıldı, sabretti. Kavminden kovuldu, yine sabretti. Ama evlat olunca hiç sabredemiyordu. Ama Allahu Teala'dan istedikçe Allahu Teala tehir ediyordu.

Bazı insanlar bir şeyi çok çok isterler ama hayatlarında ona ulaşamazlar; sanırlar ki Allah beni unuttu, bana icabet etmedi. Allah en güzel zamanda, en hayırlı halde muhakkak icabet eder ve icabet ettiği zamanda Allah sultanlığını gösterir.

Şimdi Allah'u Teala, İbrahim Aleyhissalatu Vesselam'a Ekber olan esmasını, Rahman olan esmasını ve Rahim olan esmasını bir anda tecelli ettirecek ve mucizesinin bir eseri olarak İsmail Aleyhissalatu Vesselam'ı (rivayete göre) 83 yaşında bir peygambere ihsan edecek. İhsan edecek, kurban edecek, lütfedecek, Resul edecek ve kıyamete kadar adını unutturmayacak; ona bir peygamberin, Muhammed'in (Resulullah'ın) nişanını verecek.

İbrahim Aleyhissalatu Vesselam... Evlat için çokça dua eden ama duasının icabet edilmediğini düşünüp hüzne kapılan bir peygamberin, sonuğtaki en büyük kazanımı İsmail ve Muhammed Sallallahu Aleyhi ve Sellem'dir.

Ey hayat yolculuğunda hayatı anlamaktan aciz olan bizler! O yüzden hayatımızda İbrahim Aleyhissalatu Vesselam vardır. Bir şeyi manalandırılamayız, idrak edemeyiz. Ama Allahu Teala der: "Kulum İbrahim'e bak. Hayatın her zerresine zulüm gelse, muhakkak bütün her şeyi toplayacağım ve size hikmeti ve hediyeyi bir anda vereceğim. Ve bu bütün neslinize yansıyacak." O yüzden hayatınızda bir şeye sabırsız olmayın. Hayat sizi her türlü zorluğa düşürürse düşürsün, her türlü manasızlık üzerinize gelirse gelsin, bilin ki hepinizin hayatında hediye İsmail vardır (aleyhissalatu vesselam). İbrahim Aleyhissalatu Vesselam'ın hayatının en büyük kazanımlarından bir tanesi İsmail Aleyhissalatu Vesselam'dır.

Biz İsmail Aleyhissalatu Vesselam'ı Elhamdulillah Allah nasip etti, tanındık. Ve kimin çıkmaz bir işi varsa, kimin hayatında bir isteği varsa, o isteğine ancak İsmail Aleyhissalatu Vesselam'ı katınca isteği ancak hikmetle kabul olur. O zaman ağır imtihan olmaz, ona hediye olur. İnsan sabırsızdır. Ama Allah, İbrahim ve İsmail Aleyhissalatu Vesselam'ı sabırlı kılmış ve onlara hikmeti öğretmiştir.

Bakın İsmail Aleyhissalatu Vesselam'ın hayatına bakın. Daha doğdu, altı aylıksın, Allah Azze ve Celle Dedemiz İbrahim'e diyor: "Ey İbrahim" diyor, "Kutsal beldeme git, İsmail'i ve Hacer'i bırak." Hiç tereddüt yok babasında. Sadece gözünü açtığında görmüş bir peygamber... Ancak uzun bir zaman sonra babasını görecek. Onu çölün kumlarına bırakıyor. Allah Azze ve Celle Rahmandır, Rahimdir. Hacer'in imanı, ali bir peygamberin varisi olan kişi kadar oldu Hacer annemizin. İsmail Aleyhissalatu Vesselam da bir peygamberin olması gereken bütün hüviyetlere, sadece o zemzem suyu çıkışcaya kadar ağlaması ve teslimiyeti yetti. Allahu Teala İsmail Aleyhissalatu Vesselam'a babasının duası, hasretiyle zemzemi ihsan etti. Zemzemle beraber Allah'u Teala bütün ümmet-i Muhammed'e rahmeti bahsetti.

İsmail Aleyhissalatu Vesselam'ın hayatında neyi göreceksiniz? Babası İbrahim Aleyhissalatu Vesselam'ın Nemrut'un tahtını yıkması, İsmail Aleyhissalatu Vesselam'da Süleyman gibi bir liderlik meydana getirmiştir. Ateşe atılmasındaki teslimiyet, İsmail Aleyhissalatu Vesselam'ın reddolunmayan bir duaya kavuşmasına sebebiyet vermiştir. Ve İsmail Aleyhissalatu Vesselam'ın kurban edilme hadisesi, Allah Azze ve Celle'nin İsmail Aleyhissalatu Vesselam'ın nesli hatırlırına

insanları af ve mağfiret edeceklerinin en büyük işaretidir. Yani İsmail Aleyhissalatu Vesselam'dan bizim anlayacağımız en büyük şey; bir yerde İsmail varsa, muhakkak Allah'ın rahmeti vardır, merhameti vardır ve kurtuluşu vardır.

Allah Azze ve Celle nazar eylediği Kâbe'yi İbrahim Aleyhissalatu Vesselam ve İsmail Aleyhissalatu Vesselam'a inşa etmekle emrettiği zaman, dedemiz İbrahim Aleyhissalatu Vesselam "SubhanAllahi ve'l-hamdu lillahi ve la ilahe illallah u vAllahu Ekber" ile her taşı koyduğu zaman, kendisinden sonra gelecek olan bütün insanlığın temel taşlarını attı. Biz nerede kaybolursak kaybolalım, dedemiz İbrahim'in bizim için bıraktığı bu nişanlar muhakkak bizi Allahu Teala'ya (geri) kılacaktır. O yüzden hepimizin İbrahim Aleyhissalatu Vesselam'a karşı kesinlikle bir Fatiha borcu, bir salavat borcu vardır. Ben buna iman ettim. Benim İbrahim Aleyhissalatu Vesselam'a karşı muhakkak bir salavat borcum vardır.

O yüzden Resulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem, minnetin en güzel peygamberi, vefanın en güzel peygamberi... Dedemiz İbrahim Aleyhissalatu Vesselam Kâbe'yi inşa ederken kendisinden sonra gelecek olan bütün nesillerin hayatını (kurtuluşunu) üzerine koyacak bu ihsan hatırlına, Allah Resülü Sallallahu Aleyhi ve Sellem (namazda bize şunu öğretti): "Allahümme salli ala Seyyidina Muhammed ve ala ali Seyyidina Muhammed. Kema salleyte ala Seyyidina İbrahim ve ala ali Seyyidina İbrahim..."

Allah Resülü vefakardır. Vefasının bir ifadesi olarak İbrahim Aleyhissalatu Vesselam'ın o Kâbe'yi inşa ederken insanlığı inşa etmesinin hatırlına bize bunu hediye etti. İyi ki hediye etti ve iyi ki biz İbrahim Aleyhissalatu Vesselam'a salavat getiriyoruz ki biz de vefalılardan sayılacağız. O yüzden her zaman İbrahim Aleyhissalatu Vesselam'a salavat getirdiğiniz zaman bu anı hatırlayın. Allahu Teala'ya şükranlarınızı söyleyin deyin: "Ya Rabbi, Elhamdülillahi Rabbil Alemin. Ben öğrendim ki dedem İbrahim Aleyhissalatu Vesselam Kâbe'yi inşa ederken insanlığı inşa etti ve kurtuluşumun anahtarını oraya bıraktı. Ben de sana onun hatırlına salat ü vesselam ediyorum." diye söyleyin, öyle dua edin. Allahu Teala onun hatırlına size ihsanlarda bulunsun.

İsmail Aleyhissalatu Vesselam... İsmail Aleyhissalatu Vesselam, Allah Azze ve Celle'yi çok fazla zikreden... (Bütün peygamberlerin ortak özelliği odur zaten, Allahu Teala'yı çokça zikrederler, çokça şükrederler ve iyilik üzerine olurlar.) İsmail Aleyhissalatu Vesselam... "Nazar" diyen bir şey var peygamberlerde. Babası İbrahim Aleyhissalatu Vesselam her geldiğinde evladı İsmail'e nazăr ederdi ve kendi sadrindaki bütün ilimleri ve sırları İsmail Aleyhissalatu Vesselam'a ihsan ederdi. Dedemiz İbrahim Aleyhissalatu Vesselam, oğlu İsmail Aleyhissalatu Vesselam ile çok zaman geçirmemi ama kendindeki bütün ihsanların tamamını İsmail Aleyhissalatu Vesselam'a rahmaniyetle aktarmıştır.

O yüzden İsmail Aleyhissalatu Vesselam'da her zaman İbrahim Aleyhissalatu Vesselam'ın hakikati ve hikmeti hep vardır. Ve kazanılmış şeyler değildir bunlar; İbrahim Aleyhissalatu Vesselam'ın Allah'ın izniyle ona ihsanıdır. O yüzden dedemiz İsmail Aleyhissalatu Vesselam kendi yaşamında hatadan beri tutulmuş ve Allahu Teala onu her zaman iyilerden saymış ve iyilik üzerine yad etmiştir. Bunun sebebi, dedemiz İbrahim Aleyhissalatu Vesselam'ın evladına ihsan ettiği, o sırtının gelişmesine sebebiyet veren ilim ve sırlarını ihsan etmesidir. Dedemiz İbrahim Aleyhissalatu Vesselam hayatında geçirdiği bütün imtihanların kazanımlarını evladı İsmail Aleyhissalatu Vesselam'a Allah'ın izniyle ihsan etmiştir. O yüzden bu kurban edilmiş evlat olan İsmail, tüm ümmetin inşasını taşıyacak; bütün yük kendisindedir. Ve bu yükü Muhammed Aleyhissalatu Vesselam'a lütuf ve keremle Allah ihsan etmiştir.

İsmail Aleyhissalatu Vesselam'ı da çokça yad etmek lazım. Allahümme salli ala Seyyidina İsmail ve ala ali Seyyidina İsmail. İyi ki Rabbül Alemin bizi İsmail Aleyhissalatu Vesselam'la tanış etmiş, onun adını bize ihsan etmiştir.

Biz diyoruz size ey Rabbimin kulları, Allah Azze ve Celle Kur'an-ı Kerim'de bize ihsan ettiği 25 peygamber, bizim ve neslimizin bütün hayatını tasarlayan her türlü güzelliklerle doludur. Allah rızası için onları öğrenin, hayatınıza tatbik edin ve hayattan sakın korkmayın. Onlar hayatımızda ihsan olacak her şeyi Rahman ismiyle bize öğrettiler ve 25 peygamberin veraseti kiyamete kadar kapanmayacak. Kim Allah ve Resulüne karşı edepli olursa muhakkak o peygamberlerden nasiplenecek ve onun edepleriyle insanlığa büyük hayırlar getirecektir.